

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak :

Egész évre 4 frt, félvre 2 frt negyedévre 1 frtEgyes számára 10 kr

Megjelenik minden héten egyszer : Csütörtökön.

Fetelés szerkesztő és laptulajdonos :

ISSEKUTZ JÁNOS.

Kiadó : Papp György, Gyulafehérvár

Szerkesztőség és kiadóhivatal : Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

A hamis borok.

Magyarországon háromszázezer kat. hold szőlőt pusztított el az utolsó 25 év alatt a filloxera. Százezernyi ember jóléte, vagyona ment tönkre s a szőlőkben legalább egy félmiliárd nemzeti vagyon pusztult el.

A magánosok, a társadalom és az állam a legnagyobb erőfeszítéssel látták a szőlők telepítéséhez. Az emberek tanultak, befektettek, nem ritkán 1000–2000 frtot költöttek egy hold szőlő felújítására és az elpusztult milliókat új milliók befektetésével igyekeztek visszaszerezni.

A földmívelési miniszter szakiskolákat létesített; külön országos szervezetet tart fenn a szőlőmívelés adminisztrációjára; évi budgetjében majd félmillió forint van felvéve szőlőművelési célokra. Az 1896: V. t.-cz. maga egymillió kétszáz forintot adott egyszerre a szőlő felújítások támogatására és huszonöt millió forint kölcsönt engedélyezett a szőlős gazdáknak, melynek törlesztése és kamataiért, közveve az állam vállalta magára a felöltséget.

És ez óriási áldozatokra, amelyben ép úgy része van az állam által adott millióknak, mint a szőlőmívelők véres verejtékének, nagy arányokban zúdultak ki az elpusztult szőlő hegyek.

Munkások sürögnek ismét Tokaj, Zala, Arad, Bereg Bihar, Baranya, Tolna, Érmellék kopár hegyein, újra teremteni az elpusztult nemzeti vagyont.

Az Alföld sívó homokján ezernyi betiltetett holdak hirdetik, hogy ismét lesz szőlő Magyarországon.

A termelő, a fogyasztó közönség boldogan gyönyörködik a nagy munka eredményében, — melynek már-már élvezni kezdjük gyümölcseit.

Egyszerre azonban megjött a visszahatás.

Egy a filloxeránál is nagyobb csapás, útját zárja a tovább haladásnak; elveszi a termelők ezreinek szája elől a megérdemelt hasznot; blüös kezek fennakasztják az újratereztetés nagy munkáját.

A termelők borai eladatlannak, megakad a szőlőtelepítés, míg a fogyasztók milliói nem bírnak egy ital jó borhoz jutni.

Mi ennek az oka? Hosszas vizsgálatok után erre is rájöttünk.

A különböző helyeken összeszedett borminták 60–70%-je hamisnak bizonyult.

A kutatások bebizonyították, hogy Magyarország el van árasztva hamisított, sokszor az egészségre is ártalmas borokkal.

A csalóknak az egész országot behálózó szövetkezete árasztja el a nagyrészt olesó, külföldről importált anyagokból készült italokkal hazánkat, megakadályozva a szőlőtermelés jövedelmezőségét, és veszélyeztetve a népesség egészségét.

De e panaszok nemcsak Magyarországon, vannak forgalomban. Külföldre is vitetnek ki, mint magyar borok és tönkre tették szőlő hegyeinek világra szóló birnevét úgy, hogy már nem hisz senki a tiszta magyar borban.

Azon a ponton vagyunk, hogy ha megakadályozzuk a borhamisításokat, megakad a szőlők felújítása és tönkre megy külföldi birnevünk és nem leszünk képesek többé égi piacainkat az új szőlőknek megszerezni.

És mindez egy pár száz, lelkiismeretlen hamisító kedvéért, a kik titelmeikkel a termelők és fogyasztók rovására és az ország becsületének árán, milliókat és százezereket szereznek.

Nagyon is itt volt tehát az ideje annak, hogy a már évek óta hatástalannak mutakozó műbortörvény szigorú végrehajtása iránt intézkedett Magyarország földmívelési, kereskedelmi és belügyi minisztere.

Az egész ország osztatlan tetszéssel fogadta a kiadott legutolsó rendeleteket, a melynek, míg egyrészt a hatóságokat kényszerítették a szigorú eljárásra, másrészt borenllőrző-bizottságok létesítésével a termelő és fogyasztó közönség köréből az eljáró hatóságok mellé egy segítő, véleményező és ellenőrző organizmust rendeltek.

Az összes vármegyék egy félév alatt létesítették ezeket a borenllőrző-bizottságokat, a melyek az ország legtöbb részében működni is kezdettek.

És mi lett az eredmény?

Két-három hónap alatt 100 és 1000 hamis borminta került a szakértő fórumok elé és a sújtó ítélet egy-másután irtja ki a csalókat.

Minden borhamisító elítélését az ország tapsai kísérik, mert nemzeti becsületünk kívánja meg azt, hogy ezektől az élősdiektől megszabadítsuk Magyarországot.

Rövid még az idő, hogy általános tapasztalatokra hivatkozhaszunk, de már is vannak vidékek, a hol határozott javulás konstatalható, már az első ítéletek hatása folytán is és általános a meggyőződés, hogy ha a műbortörvényt csak 4–5 éven keresztül is hasonló erélyvel hajtjuk végre, a magyar bortemelésnek és a fogyasztó közönségnek kiszámíthatlan hasznára, elpusztulnak a hamis bortümegek hazánkból.

Nem ütközhetünk meg azon, hogy az üldözőbe vett csalók védekeznek.

De már az mégis hallatlan dolog, hogy az ítélet alatt levő borhamisítók, Budapest székes-fővárosban valóságos szindikátust alapítottak.

Ez a szindikátus híres országgyűlési képviselőket, ügyvédeket és régi nagy napilapokat szerez meg céljainak, nagy apparátussal és nagy összegekkel rendelkezik és mindezen eszközeivel kiméletlen bajsztát indít meg azon miniszteriumok és hatóságok ellen, a melyekben volt és van erkölcsi bátorság még milliomos czégeket is börtönbe csukni, ha a család rájuk bizonyult.

A borhamisítók e központi szindikátusának befolyása azonban nemcsak a sajtóra terjed ki, hanem sikerült a budapesti kereskedelmi csarnokot és kereskedelmi kamarát is arra bírnia, hogy e tisztátalan kereskedelmi elem érdekei mellett foglaljon állást.

Az érdekelt gazdaközönség természetes, hogy szintén nem nézheti tétlenül érvényesülni kezdő jogos érdekei ellen intézett ezen galád támadást és sorompóba lépet.

A magyar gazdák legnagyobb erkölcsi testülete, az „Országos Magy. Gazdasági Egyesület” viszi ezen a téren is a vezérszerepet és csatlakozásra hívja fel az összes vármegyei gazdasági egyesületeket, meglizente a harezot a borhamisítók szindikátusának.

A legközele bi jövőben tehát az ország egy érdekes és a nemzetre végeredményében felette fontos gazdasági harcnak lesz szemtanuja, amelyet a magyar szőlőtermelő és fogyasztó közönség viv egyik nagy termelési águnk és kiviteli érdekünk védemezésére azokkal az elemekkel, amelyek piszkos utakon és a közrovásra eddig tűzött jövedelmező mesterségtiket akarják most már szemérmellenül tovább tolytatni.

Az egyik oldalon a termelők és fogyasztó népek

T Á R C S A

A „művész”.

A Józsefvárosban, arra kifelé, egy kávéház ab'akán ostyával odaragasztott papiros hirdette a nap „szenzációját”, Miklós Irma kisasszony fellépését. A terem, ben már égtek a gázlángok, a pódium, melynek elejét néhány nemzetiszín zászló tépett darabja takarta, tisztára volt seprve, az éjjeli pinczerek a fehér törölrongygyal zsebtükben unatkoztak egy sarokban, egy-két vendég ült az egész kávéházban, de azok is nagy újságlededők mögé temetkeztek.

A terem végén a tükör fölé akasztott óra nyolczat mutatott, mikor a „karmester” a zongorához ült és egy saját gyártmányú nyitányát verte, dobolta el a rossz, kopott hangszeren, melynek egy pár erősen meglazult húrja fűlsiketítő hangzavarokat okozott.

A nyitány után egy alacsony, kövér ember hágtott fel a pódiumra, egy széket használva lépcsőnek, és a deszka közepére állva, torkát reszelte, aztán elkezdett énekelni a zongora hangjaihoz. „E-e-gye-e etle-en, h-é-é-de-e-es!” mekegte rozsdás tenorral, miközben egyik lábáról minduntalan a másikra állt És az „egyetlen édes”-be behangzott az egymásután gyülekező vendégek és a száguldó pinczerek szava: „Egy pikkolódó!” „Két üveg sürrr!” „Egy téja rumval!” „Rrrögtön kérrrem!” meg ajtó csapkodás, porcellán és üvegcsörömpölés.

A tenor elkészült és ropogó eszímáival leszállott a pódiumról.

— Ma az új „csillagot” látjuk meg — szóló egy vendég, ki már félbét óta szüresült egy csésze fekete-kávé.

— A szenzációt! sziszegte egy úr mephisztói kifejezéssel és egy duplarumos teát rendelt.

— Irma kisasszonyt! röfögte a harmadik félig telt söröspohara mellől és újra az újság olvasásába merült.

Ezalatt egy hatszorosan variált témát követett el, a karmester a zongorán.

Akkor fehér atlaszruhában, melyből még ki sem pusztulbatott az ószeres-illat, rizsporral erősen behintett arccal és karokkal, megjelent az énekesnő.

— Milyen sovány karok! jegyezte meg egy erősen dobányzó egyén.

— És minő lábak! sietett megtoldani egy obakurus alak.

A zongorán néhány bevezető akkord hangzott el, aztán kezdődött az ének. „Gyöngéd volt. . .”

— Brr! libabőr fut végig a hátamon.

— Az enyém is borsószik!

Hiába erőlködött az énekesnő, a czérnavékonyságú hang oly gyöngé, oly apró volt, nem lehetett vele semmit sem csinálni. Hiába állott sarkára a kisasszony, a magas hangokat mégsem tudta elérni.

— No ez aztán szenzáció! szóló a duplarumos vendég és megitta az utolsó kórtyt.

Aközben a tenorista lesegítette a rizspor alatt el-

halványodott Irmát a deszkáról és újra ő mászott fel. A leány kiment a konyhába, hogy ott várja be ítéletét. Később a karmester és a tenorista is kijöttek vacsorálni, mert ez a fizetésbe volt hozzászámítva. A muzsikus, egy szegény ördög, kopott fekete kabátban, fehér nyakkendővel, meg akarta vigasztalni a fásultan gubbasztó énekesnőt.

— A teremnek nincs akusztikája . . . ki tudja . . . talán ha nem lett volna oly erős lámpaláza.

A szegény leány gyors és hálás pillantást vetett rá, aztán megint összahúzta magát. A karmester, kinél az ilyen jelenetek nem mentek már újdonságszámba, szomorúan nézte a szerencsétlen teremtes szegletes vállait és ügyetlenül téstült haját; a tenorista nem szóló, hanem a helyett nagy sietséggel falta az előtte álló ételt. Aztán kijött a tulajdonos.

— Sajnálom, kisasszony, de be fogja látni, hogy Önt nem léptethetem fel újra. Hiszen látta —

Irma nem tudott semmit válaszolni. Lassan összesomagolta keztyűit, a csináltvirág-bokrétát, mely keblére volt tűzve és a fehér selyem cipőt, egy-egy esdő pillantást vetve a karmester felé. De az tányérja fölé volt hajolva. Kézhez vette a szegényes fellépési díjat, és mikor két cselédleány, kik tán tudja Isten miről beszélhettek, hangos kacagásba törtek ki, Irma kiment. Az ajtóban az egyik pincér éppen a lámpát oltotta el, a másik meg leszakította a „nagy szenzáció”-t hirdető czédulát.

Az utca hűvös volt és sötét, a milyen csak lehet egy szeles novemberi éjjelen. A karmester hozzásze-

száz-ezerei és milliói, a becsületnek, a tisztességnek és az igazságnak fegyvereivel; a másik oldalon a meggazdagodott borhamisítók bármikor és bárhol, bárminő fegyverek használatra kész a csapata.

A harc erős lesz, mert a nagy vagyonoknak nem tiszta célzataik elérésére hosszú kezük van.

De mi bizunk az eredményben!

Bizunk benne, hogy Magyarország kormánya nem dobja oda százazernyi szorgalmas, verejtékes munkából élő lakosságának érdekét néhány száz család marékául, hanem kitart és halad tovább a megkezdett irányban.

Bizunk benne, hogy az összes vidéki hatóságok és borenőrző-bizottságok, amelyeknek tagja a magyar társadalom színe-java, teljesíteni fogják kötelességüket és nem engedik meg, hogy Magyarországon a borhamisítók és családok üljének diadalt a szentesített törvények felett.

Miniszteri rendelet a tanulók vasárnapi pihenője ügyében.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszteri valamennyi tanközségi főigazgatósághoz a következő rendeletet intézte:

Mint már föbb ízben hangsúlyoztam, a túlterhelés nem csupán a tanterveknek, hanem a módszereknek a kérdése is. A közoktatásügyi kormányt e meggyőződésében megerősítik a tanulmányi felügyelettel megbízott közegek jelentései, melyekből kiderül, hogy ott, ahol a középiskolai tanításunknak alapjául szolgáló és az utasításokban kifejezett módszeres alapelvek valóban lelkes mértassal találkoznak, a túlterhelés bajai is enyhébb alakban jelentkeznek. Az utasításoknak egyik legkiemelkedőbb elve az, hogy a tantervek pusztán közlése nem biztosíthatja az igazi eredményt. Az úgynevezett lecke-feladás helyét, mely egymagában tanításnak nem is nevezhető, az intenzív tanítói eljárásnak kell elfoglalnia, mely abban keresi érdemét, hogy a tanár az összes tanulóival közösen és együttes munkában dolgozza fel a tantervben kiszabott anyagot. Az ily eljárás mellett a tananyagot lényegében az iskolában kellene a tanulóknak elsajátítaniuk és a házi munkásságnak legfeljebb az iskolában holtak és tanulnak megszilárdítására a szükség szerint írásbeli alkalmazására kellene szorítkozniuk.

Sajnosan tapasztalható ezzel szemben, hogy még sok helyütt túlságos mennyiségű házi lecke-kel és feladatokkal vannak a tanulók megterhelve, a minnek egyik oka — elismerem — az osztályoknak általában túlságos népességében s ennek folytán a helyes tanítói eljárás alkalmazásának csekélyebb lehetőségében, de ezenfelül a fent érintett, ma már szélitben ismert módszeres követelmények mellőzésében is kereshető. Arról értesültem, hogy egyes középiskolák tanárai még a hétnek egyetlen szünnapjára, a vasárnapra is oly sok megtanulni való anyagot, házi írásbeli feladatokat, rajzokat stb. adnak fel, hogy a tanulóknak még ezen a napon sincsen módjukban a családdal való bensőbb érintkezés, vagy a fáradt elméknek nemes szórakoztató foglalkozással, vagy tudással való megpihentetése.

A mennyiben tehát a hétköznapiakon különböző külső akadályok kedvezőtlen hatása alatt nem volna lehetséges az utasítások ajánlotta módszeres elveknek teljes körű megvalósítása, a házi foglalkozás mértékét jelelő nyelven lezállítani, a szorgalmi időnkénti ismeret felhasználása révén legalább arra törekedjenek a tanári karok — s erre nézve a királyi

főigazgatóság közbelépésére számítok, hogy a vasárnapon, mint különben is egyedüli heti teljes szünnapon, lehetőleg egészen mentek maradjanak a tanulók a házi feladatoktól és lecke-kel tanulásától. A hétköznapi szorgalmi időnek lelkiismeretes felhasználásával részéről lehetnek tartom ezen cél elérését s hiszem, hogy a vasárnapi pihenőnek áldásos következményei a jövő hét iskolai munkásságának nagyobb élénkségében s a tanulók behatóbb érdeklődésében is jelentkezni fognak.

IRODALOM.

* **Az egyiptomi művészet** legszebb emlékeinek a karnaki nagy templom oszlopainak pompás színes mását adja a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 12-ik füzeté. A természet leghájasabb növényeinek, a Lotosnak vonalait utánozták az egyiptomiak csodálatos háju oszlopaikon. A bimbózó Lotos-szárat, a kinyílt kelyhű lotos-virágot, és legfőbb építményeiknél a többzetű Lotosköteget. Ki is festették e hatalmas, de finom vonalú oszlopokat, a kék, sárga, és vörös szín legszebb árnyalataival. Finom vonalakkal varázsolták az oszlopfőre a Lotoskehely köré a növény pompás leveleit, tövükön tarka szalaggal szorítva által. A Lotos-köteg alul is levelekkel ékeskedett, az oszlop lábánál; ott a hajtásokat jelölte meg a művész, gyöngéd, halvány vonalakkal. A virág kelyhét ábrázoló oszlopfőt keskeny kék vonalak tarkázták, mintegy a növény erei. A bimbó keskeny vállkőbe ment át, úgy tartotta az építményt, a többi oszlop közvetlenül bordta terhére. Gyöngéd, finom, elkelő oszlopok ezek, még nagy arányokban is s az építészek ma is sokat tanulhatnak az egyiptomiaktól, kik oly szerencsésen tudták összeolvasztani a báj és kecske a hatalmas és erő jellemvonásaival. Az ó-egyiptomi művészet egészében kitűnően ismerteti az illusztrációkban díszgazdag Nagy Képes Világtörténet, melyből most a 12-ik füzet jelent meg. Egy füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben és a kiadó társulatnál.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1898. február 16.

— **Lipcsesi Sartori Rudolf** a 82-ik gy. ezred parancsnoka, a honvédséghez dandárnokká történt kinevezése alkalmából, miután városunkból a napokban Debreczenbe távozik, tisztelőre Novák Ferenc polgármester e hó 12-én búcsú vacsorát adott, a melyn résztvett Perl Mór helyi tábornok családjaival és több notabilitás.

— **Az erdélyi római katolikus irodalmi társulat** vasárnap, e hó 12-én tartott első felolvasó ülését szép számú és előkelő közönség jelenlétében folyt le. A városbáz tanácssterme csaknem szűknek bizonyult e célra, s hiszik, hogy már a második felolvasó ülés tagasabb, a czélnak inkább megfelelő helyen lesz megtartva. Mert a derék társulat kilátásba helyezte, hogy rövid idő múlva ismét tart felolvasó ülést, a mit csak örömmel vehetünk tudomásul, minthogy városunk lagymatag társadalmi életében valóban áldás számba megy, ha olykor-olykor a mindennapiasság egyhanguságai között ilyen nemesen szórakoztató összejövetelekben lehet része a közönségnek. De más szempontból is szükségesnek látszik, hogy a felolvasó ülések nyilvánosabb jellegű helyiségben tartassanak meg, mert jóllehet, hogy a városbázának tanácssterme nem egyszer nyílt meg hasonló célú összejövetelek előtt, de egy nyilvános, a közönségtől ismert és többször látogatott helyiségben, mint pl. a Hungária szálló tornáczában otthonosabban érzik

— Az a konzervatorista akasztólárava'ó gazember volt, mondta a tenorista dühösen. Neki tudnia kellett, hogy neked nincs egy fityinget érő hangod sem. És dühösen a földhöz vágva csizmáját, nagy lépésekkel kezdett fel és alá járni a szobában.

Most itt volna a nyakán a lány, kinek semmi hasznát nem tudta venni, ki inget sem tudott mosni, levest sem tudott főzni. Az a kis fizetés, melyet a kávéházban kapott, kevés volt kettőjüknek. És a férfi kezdett mind későbbben hazajárni, káromkodott, szidta a világot, az embereket, a kártyát, mely nem akar segítségére lenni. Mikor ezt is megunt mindkettő, megosztották a mijük volt és elváltak.

Kis esomágjával este bevetődött a kávéházba, hol akkor fellépett volt. Egy sarokba vonult és kávét ivott. Szünet alatt a karmester észrevette a leányt és odament hozzá. Kikérdete. Aztán felsohajtott.

— Hej! ha én akkor este nem hagytam volna el magat!

És a szegény ember kivette a zsebkendőjét és homlokát törülte. De a leány látta, hogy a szeméből lopva száritja fel könnyeit.

— Lásd, aztán azzal a nővel állottam össze. Segy kövér, erősen fűzött asszonyság felé mutatott. Hej! —

De vissza kellett mennie a zongorához.

Irma pedig felkelt, fizetett. Azután kiment a hóborította utcára. A kerepesi ut felé tartott. Éppen akkor robogott befelé az utolsó villamos kocsia a városliget felől.

Aztán néhány ember összeszaladt, rendőr jött, mentőkért telefonáltak. Hiába. A leány feje össze volt zúzva.

És mikor a boncolóasztalra került a hulla, az orvosok megállapították, ha nem vetett volna únakarutalag véget életének, az éhínség ölte volna meg az erőtlen testet.

Majoros Emil.

magát az érdeklődő közönség, oda kevésbé zse-nirozva, kényelmesebben lép be talán az is, a kit, a hogy mondani szokás, „tévedésből“ nem hívtak is meg. S minthogy pedig a tisztelt Irodalmi Társulatnak is az a célja, hogy nemes munkálkodását nemesek egy bizonyos határok közé szorított körben mozgó közönség előtt tegye ismertté, de azilyen szórakozásokban mintegy nemesbűlő, tanulmányi, az ismeretek után sóvárgó közönség igényeit is kielégíteni óhajtja, ajánljuk, hogy nemesek nyilvánosabb helyen, de általánosabb közbírtéttel nyújtson alkalmat a nagy közönségnek a tudomány, irodalom és művészet iránti érdeklődésének kielégítésére.

A felolvasó gyűlést Dr. Ujfaluai József apátkanonok, társulati előök nyitotta meg, köszönetet mondván a szép számban megjelent női és férfi közönségnek, kilátásba helyezve egyúttal, hogy a második felolvasó gyűlést márczius hó közepe táján fogja tartani a társulat. Egyben felhívja Zlamál Agost társulati tagot felolvasásának megtartására. Az éljenzéssel kért elnöki megnyitó után Zlamál Agost felolvasa „Az antik és keresztény kultúra“ című értekezését. Egy erős vonásokkal megrajzolt képet tárt a felolvasó a hallgatóság elé, a melynek szemlélete alaposan meggyőzte a szemlélőt arról, hogy a nagy változásról, mely a keresztény kultúrának örökre üdvös hatása alatt jött létre.

Ezután költeményeket olvasott fel Pál Antal finóvelő intézeti igazgató, társulati tag. Kedves, hol a lelket fölemelő, hol pedig a szívet heves dobogásra indító versekbe foglalt költői eszmék voltak ezek, melyek közül többet a finn költőktől vett át és fordított magyarra és több saját eredetije volt. Lelkes éljenzés és taps volt jutalma a szép előadásnak.

Utána Csiky Miklós főgymnasiumi tanár társulati tagot hívta fel az elnök, hogy a sorrendben jelzett „Az Arpád ház jelentősége Magyarország történetében“ című értekezését olvassa fel. — A ki hallotta Csiky Miklóst, annak fölülséges bővebben magyarul, hogy a történelem terén otthonos tanár előadását mindvégig általános figyelem kísérte. Szintén megéljeneztek.

Végül Rass Károly főgymn. tanár tartott egy humoros, de azért föléltet a túlságos felolvasást, melyben két kis leány eszejárását beszélte el a szerző s a leírt párbeszéddel általános derűtséget támasztott a hallgatóságban.

Sajnáljuk, hogy egyik felolvasott munkát sem közölhetjük lapunkban, a minnek oka az, hogy az Irodalmi Társulat azokat fntartja a saját lapja a Közművelődés számára.

Legvégül társulati ügyeket intézett el a választmány.

— **Metianu János érsek-metropolita.** A király — mint értesülünk — csütörtökön aláírta a dekrétumot, mely szerint Metianu Jánost, a ki a Nagyszébenben múlt év december 30-án megejtett érsek-metropolitai választáskor a magyar gör. keleti egyház érsek metropolitájának megválaszttaott, megerősítette. Az új érsek-metropolita nem sokára Aradról Nagyszébenbe költözködik, hogy új egyházfejedelmi állását elfoglalja. A hivatalos lap ugyan még nem közölte a megerősítést, de Aradon már a költözködés iránti intézkedéseket is megkezdtek. Aradon Metianu helyébe Augustin Hamsea vagy Go'dis országgyűlési képviselő és püspöki vikárius szerepelnek, mint jelöltek. Ezen állás betöltése iránt az illetékes körök már is foganatosítják a szükséges intézkedéseket. A Metianu megerősítéséről szóló hír eljutott Nagyszébenbe is s ott az ünnepélyes beiktatás, mely nagy pompával fog végbe menni még e hó második felében, már is nagyban foglalkoztatja az illetékes köröket. Dr. Ilarion Puscaru érseki archimandrita elölüklete alatt szűkebb körű bizottság ülést tartott, mely mint a permanentiában levő egyházi kongresszus megbízottai melegen üdvözölte az állásában megerősített érsek-metropolitát. Az installáció napját az egyházi hivatalos lap utján fogja a központi állandó bizottság közölni a kongresszus távol levő tagjaival.

— **Román színi előadás.** A gyulafehérvári román földművelő ifjuság f. hó 23-án, csütörtökön este 8 órakor a Napvendégli üvegtermében táncmulatsággal egybekötött színielőadást rendez. Színe hozzák az „Intamplarea Curiósa“ című darabot. A befolyandó tiszta jövedelmet szegény tanulók segélyezésére fordítják. — A rendezőség kéri, hogy a ki a meghívásra igényt tart, de tévedésből megbíró nem kapott, Cirlea S. Péter úrnál jelentkezék.

— **Különbő szerencse az osztálysors-játékokban.** Olvasóink még élénk emlékezetében lesz, hogy a most folyó III-ik sorsjáték 3-ad osztályu 80,000 koronás főnyereményét a szerencsesikereiről oly előnyösen ismert Török A. és Társa budapesti főelárúsi-tóknál nyerték és ma már nyílt jelezhetjük, hogy a 4-ik osztályu 90,000 koronás főnyereményt is ugyanezen cégnél nyerték a 85,610 számú sorsjeggyel és ezen főnyereményt ugyancsak a bankház fizette ki pontosan. Ezen főnyereményeken kívül Török A. és Társa bankházában más, szinte j lentékeny összegek egész sorozatát nyerték és ezen tételek, kapcsolatosan azon körülmenynyel, hogy a feni cég nemesak pontosan kifize i ügyfeleit, hanem különben is szolidul és jól szolgálja ki őket, már maguk is ajánljuk, hogy majdnem feleslegesnek tartjuk tisztelt olvasóinkat figyelmeztetni, hogy csakis saját érdekükben cselekszenek, ha bizalmakkal a minden tekintetben jó hírnévnek örvendő Török A. és Társa bankházát Budapestén Váci-körut 4. ajándékozzák meg.

— **Meglepő diákszaporodás.** Főiskoláinkban feltűnő módon nő évről-évre a hallgatók száma s a tavalyi esztendő eredménye valóban meglepő. A kultuszminisztérium most megjelent kimutatása szerint 1898—99-iki első félévben a budapesti és a kolozsvári egyetemeken, továbbá a műegyetemen és 10 jogi akadémián 9355 főiskolai hallgató iratkozott be. 615-el

több, mint a megelőző iskolaév első felében. Főiskolánk történetében az idei a negyedik eset, hogy a megelőző évhez képest 600—700 hallgatóval szaporodott főiskolánk népessége. És miuthogy ez a négy eset éppen a négy utolsó esztendőkre esik, a jövő évben remélhető, elérjük a tizezres numerust. Régi miniszteri jelentésében lapozva, azt látjuk, hogy az említett négy éven kívül, még csak három olyan esztendőt tudunk felmutatni, melyben 300 körül volt a hallgatók szaporodása, ez az 1891—1894-iki időköz. Ezt megelőzőleg két évtizeden át stagnált főiskolánk hallgatóinak száma 1871—1891 ig állandóan 5000 körül forgott és e husz év folyamán együttvéve csak 538-czal szaporodott, holott most egy év alatt 615 volt a szaporodás. A budapesti egyetem hallgatóinak száma ma: 5373. Az előző évhez képest a szaporodás 325, mely számnak kétharmadával a joghallgatók egyharmadával a tanárjelöltek szaporodtak. Az orvostanhallgatók létszáma 11 százalékkal csökkent, műegyetem hallgatóinak száma volt: 1594. A mult iskolaévi adatokkal szemben 140 a bővekedés. A gépészmérnöki szakosztályt illeti a növekedés háromötöde és a mérnöki szakosztályt a szaporodás egyötöde. Régi jelentésekkel összehasonlítva, ez idő szerint háromszor népesebb a műegyetem, mint másfél évtizeddel ezelőtt és kétszer népesebb, mint hat évvel ezelőtt volt.

— **A munkásnők száma.** A nő a mult időkkel mindinkább kivetkezik hivatásos helyzetéből s a férfinnal Fenyérkereső, erősen dolgozó társa lesz. Magyarországon a nők eddig leginkább a földmivelés terén végeztek munkát, most azonban már minden irányban találunk és keresnek működési tért. Ez az oka annak, hogy mozgalom indult a czélból, hogy érdekeik megvédése czéljából komoly egyesülése szervezkedjenek, mint azt a férfimunkások már minden oldalon megeselekedték. A mozgalom megindítóit az 1890-dik évi népszámlálást véve alapul, azt konstatálják, hogy kilencz évvel ezelőtt a földmiveléssel foglalkozó munkásnők száma 688 ezer volt. A bányászat körülbelül 5000 nőt foglalkoztatott. A tulajdonképeni iparnál 122 ezren találtak foglalkozást, míg a kereskedelembe 35 ezer főre megy a számuk. Ha most hozzávesszük e majdnem 850 ezer munkásnőhöz azokat, a kik 1890 óta szintén a dolgozók közé állottak és két kezük munkájával keresik meg kenyerüket, kétségtelenül válik, hogy a magyar munkásnők száma az egy milliót jóval meghaladja.

CSARNOK.

A vén kujon.*)

Írta: **Tauber Kornél.**

Sirba szállott Silberstein Ötvös Adolf is, az érdekes régi újságíró, aki hosszú pályáján egyforma tiszteltetelmű sikereket ért el, mint belletrista, esztetikus és zsurnaliszta. Erdemeit kellően méltatták a lapok, én most csak egy jóízű történetet akarok elmondani, melynek ő volt egyik főszereplője.

A budapesti New-York kávéházban valamikor egy kedélyes kompánia gyűlt össze naponként. (Most már a Royal-ba tettük át bohém tanyánkat.) Hogyne lett volna kedélyes, mikor nagyrészt írókból, művészekből állott! Itt tartottuk sokszor a *Magyar Figaró* szerkesztőjei gyűléseit is, melyeken ritkán tárgyaltunk ugyan komoly dolgokat, de a lap hogy-hogy nem, még is mindig szépen elkészült. Vig társalgás közt születtek itt a legkitűnőbb szellemi forgácsok, bon mot-k, melyek aztán kellően földolgozva láttak napvilágot a lap hasábjain. Az *első szék*-et többnyire Helld Jenő, ez a szípkázó szellemű „*Amoris Magister*“ töltötte be. A mi kompániánkból került ki az az ötlet, hogy egy időben Silbersteinnak, a kitűnő kritikusnak neve alatt közöljük a Figaróban egyikünk-másikunk kacagtató hóbortjait és bolondságait. Silberstein maga is jól mutatott a tréfán s esze ágában sem volt, hogy haragudják érte. Budapesten, legalább az írókörökben mindenki tudta, hogy Silbersteinnek semmi köze az *Elta* vagy *Kornélius* pikáns történetehez, de a vidéken nem egy olvasó akadt, aki a névcsere miatt komolyan vette s egy tanár szemrehányó levelet is írt a nagy kritikusnak, amiért ilyen ledér dolgokkal kompromittálja kitűnő hírnevét.

Egyszer valami naiv vidéki fiatalembert hozott egyik kollegáuk a társaságba, aki abból a czélból jött meg, hogy megismerkedjék a híres budapesti írókkal és kritikusokkal (Tudvalevőleg a Newyork-palotában volt akkor az *Otthon* írók és hírlapírók köre.) Nyájasan fogadtuk, kikérdeztük multja és tervei felől és e sorok szerény írójának az a bolond ötlete támadt, hogy egy hírlapíróra mutatva, aki az egyik sarokban olvasgatott, így szól:

— Az az úr, aki ott újságot olvas, Silberstein Adolf, a híres kritikus!

— Mutasson be neki! — szól a fiatalember izgottan.

— Oh még csak az kellene! . . . Ő inkognitóban jön ide s örökre elrontaná vele a dolgát, ha kávéházban megszólítaná.

*) Lapunk egykori segédszerkesztőjének ezen cikke *Elta* történetében is megjelent.

Újságíró barátunk, a kit szintén beavattunk a dologba, egy héten át mindennap szorgalmasan olvasgatott a sarokban és a fiatal bolond magánkívül járt-kelt körülötté, egy terjedelmes kéziratral a zsebében. Egy hét multa így szoltam hozzá:

— Kedves barátom, elérkezett az idő, hogy a nagy kritikussal megismerkedjék. Holnap reggel megfogja őt látogatni a lakásán. Ő e napon senkit sem fogad, mert tárczát ír a lapja számára. De ön azt fogja mondani a szolgának, hogy Silberstein úr hívatta. Önt tehát be fogják boesátani. A második emeleten kopogtatni fog; és egy hang így szól majd „szabad!“ Ön belép. Egy kissé kövér, kopasz, szemtűveges, úr ön elé lép és így szól:

— Mit kíván tőlem uram?

Ön erre így felel:

— Silberstein úrral óhajtok beszélni.

— Silberstein én vagyok, fogja mondani a szemtűveges úr.

Ön nem hagyja magát elbolondítani. A nagy dramaturg ugyanis szombatn mindig a titkárt küldi maga helyett a fogadó szobájába, hogy a kellemetlen látogatóktól megszabaduljon. Jól vigyázzon, hogy mi most a teendője! Mikor a kopasz, szemtűveges ember azt mondja, hogy „Silberstein én vagyok“ — ön egészen odalép hozzá, nagyot üt a hasára és így szól:

— Engem nem lehet lóvá tenni, vén kujon! Jól megértse n! Egy ütés a hasára és e szavak: Engem nem lehet lóvá tenni, vén kujon! . . .

Nyílttér.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, fekete fehér és színes — a egdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva — **mintákat pedig postafordultával** küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai es. és kir. udvari szállító Zürichben.

Sömör-betegséget:

száraz, vizenyős, pikkelyes sömört (Flechten) s az e bajjal együtt járó, kiállhatatlan

bőrvizsketeget

jótállás mellett gyógyít,

sőt azokat is, kik gyógyulást sehol sem találtak.

A „**Dr. HEBRA** sömörirtó“-ja.

Külső használatra való, nem ártalmas.

Ára 6 frt o. é. vám és postadíjmentesen (levéljegyekben is) utánvétellel 50 krt l több.

Kapható: St. Harien-Droguerie Danzig (Deutschland.)

Tisztelet annak

a ki

tiszteletet érdemel!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész

ának **Neunkirchen**, Bécs mellett 1897.

aug. 11-én ezt írják Altonából:

Már 70 éves lévén 10 év óta köszvényben aranyér fájdalomban szenvedtem és gyógyulást nem találhattam csak az ön **Wilhelm-féle antirheumatikus vér-tisztító zheája** 3 hét alatt gyógyította meg bajomat. Fogadja köszönetemet Ön és a grófnő kinek túlosítását a teáról az újságban olvastam

Kiváló tisztelettel

ACKERMAN CHRIST

Altona, Hamburg mellett Reichenstr.

☛ Kapható minden gyógyszerertárban. ☛

Hirdetések jutányos áron felvé-
tetnek e lap kiadóhivatalánál.

Nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság.

Sz. 14/99

A. j.

Arlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium folyó év január hó 21-én 1074 szám alatt kelt magas rendeletével a **m.-portusi róm. kath. templom kijavittatását** 579 forint 36 kr. erejéig engedélyezte.

Ezen javítási munkálatok kivitelének biztosítása czéljából az **1899 évi márczius hó 9-én** d. e. 10 órakor a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében zárt ajánlati verseny tárgyalás fog tartatni.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy az említett munkálatoknak a folyó év tavaszán való végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a kir. pénzügyi igazgatóság főnökéhez zárt borítékban „Ajánlat a maros-portusi kincstári templom kijavittatására“ czimzéssel ellátva, — annyival is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlathoz az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó s az ajánlatban kifejezendő, hogy ajánlattevő az általános feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó s a nagyenyedi m. kir. állam építészeti hivatal által készített műszaki leírás és a munkálatokra vonatkozó részletes határozatok a kir. p. ü. igazgatóság helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Nagy-Enyed, 1899 február hó 8-án

Reinhold

kir. tan. p. ü. igazgató.

Lakást keres.

Nőtlen katonatiszt csinosan bu-
torozott, száraz lakást keres, mely áll
egy nagy vagy két kisebb szobából

és egy előszobából a szolga részére.

Szíves ajánlatok ármegjelöléssel a kiadóhiva-
talba kéretnek „D. V.” alatt.

112—1899 szám bir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alólikt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezezzel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. járásbíró: 1898 P. v. 823/3 számú kiküldő végzése által a magyar cukoripar részvény-társaság képviselve gyulafehérvári Dr. Emmánuel Győző ügyvéd által végrehajtató javára Limbai Plésia Georg birtokos ellen 422 ft 96 kr tőke, ennek 1897 év november hó 15-ik napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság XII/22—898 lefoglalt és 850 ft-ra becsült, 2 boglya széna, melyekben van 14 szekér széna, 3 tehén, 2 ökör borjú és 4 nagy ökrökből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a P. v. 823/7 sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínen vagyis Limba községében Plésia Georg alperes lakása előtt leendő eszközzésére **1899-ik év február hó 28-ik napjának** délután 3 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezezzel oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólikt kiküldöttnek vagy írásban, beadni vagy pedig szóval bejelenteni, mivel különben joguk nem fog tekintetbe vétetni.

A törvényes határidő ezen hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatnak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ának megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyulafehérvárrt, 1899-ik év február hó 13-ik napján.

Csia Lázár, kir. bírósági végrehajtó.

Igen czélszerű utazásoknál.
Nélkülözhetetlen már rövid használat után.

Közegészségügyi hatóságoktól megvizsgálva.

(Bizonylat Bécs, 1887. július 3.)

Kalodont

Elismert legjobb

FOGTISZTÍTÓ SZER.

A száj kiöblítése csupán fog- vagy szájvízzel nem elegendő a fogak teljes megtisztításához. E célra okvetlenül **fogtisztító szer** használata szükséges.

Mindenütt kapható.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvényénél, csúznál, tagszagatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegonkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter czéggeljesítés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Homoki szőlőtelepítőknek
igen fontos.

Tessék árjegyzéket kérni.

A czég 17 év óta áll fenn

s most már az országon kívül is elterjedt a híre, a menyinyiben ma már sok nemes és vadoncz csemetét szállít Horvát Szlavon-ország, Bosznia, Cseh, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stajersország, Alsó és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-allmánya ezuttal 500,000 darab, vadoncz állománya 8 milliót. A czég évenként 4500 - 5000 rendelőnek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a homoki szőlőtelepítőknek kincses háza mint tudva van a homoktalajból kikerült fa a homokföldbe éppen úgy, mint az agyagos, köveces talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik mint az, mely agyagos iszaplerakodásu vagy tulságosan kövéritett talajban álltatik elő. A gyümölcsfajok boldogult **Bereczky Máté** mezőkovácsnézi hírneves telepéről valók. Ugy magasderéku, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1-2-3 4 éves gazdag gyökerű fajhiteles, igen szép csemeték darabja, azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig A 4-5 éves igen erős koronás sorsfák darabja 45-50 kr Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik Fentirt gyümölcsfajokból tábla írtés folytan 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 kr-ért, melyek gazdag gyökérzetüknél fogva főként nagyban telepítésekhez olesőségük folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentirt czégnél A gazdag gyökérzetű vadonczok 1000 azok erőssége szerint 5 ft 85 krtól 19 ft-ig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15-15 százalék engedmény. — Levél-czím:

UNGHVÁRI LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czegeleden.

KATHREINER-FÉLE

Kneipp

maláta kávé.

Nagymama nekem is!

Évek óta kitünő pótléknak bizonyult a babkávéhoz. — Ideg-, szív- és gyomor bajoknál, vérszegénységnél orvosilag ajánlva. Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.